Ima. Januarij bapt. B: Bartholomæus
Gugtke: Joannem Michaelis et
Zophia. Con: Ki: Patrini Michael
Roviyad. et Anastasia Buckowa,
Tcheviyck [illegible].

Es vont Rou fluego

Compositionis

34
34

Ex Libris Arnulf[?]
Bartholomaei Gis[?]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

G

Amo

Incipit Litera

G

a Amo ad [illegible]

Amo

KOLVMNY
Sławy nieumieráiącey,
Nád Grobem
Wielmożnego ś. pámięći Iego Mći Páná
ZYGMVNTA ALEXANDRA
z Szczękarzowic
T A R Ł A,
KASZTELANA PRZEMYSLKIEGO.
K A Z A N I E M
Przy Exequiách Pogrzebowych, w Kośćiele Fárnym Zákliczynskim dniá 21. Kwietniá, Roku 1654.

Wyſtáwione.

Przez

X. K A S P R A Ł A C K I E G O,

Krákowſkiego v Wßytkich SS. y Tarnowſkiego Kánonıká, Káthedrálnego Zamkowego Káznodźieię.

W K R A K O W I E,
V Wdowy y Dźiedźicow Fránćiſzká Cezárego, I.K.M. Typ. 1654.

w B. Stáni-sláwie.

Ná niebośsię DĄBROWO swym wierzchoł-
kiem wzbiłá,
Kráiom świátá gáłązek swoich powierzyłá:
Kędyż postąpić możesz? kwitni sámá w sobie,
A Bog niech dobrotliwy błogosłáwi tobie.

w Zacnym inßym Potomstwie. á miánowićie IANIE Woiewod. Send. ktory był Candidat° Regni,

Wielmożney á moiey Mośćiwey Pániey,

JEY MOSCI PANIEY,

ELZBIECIE

z STEMBERKV

TARŁOWEY,

Káſztelance Przemyſkiey,

Zdrowia y Błogoſłá-
wieńſtwá.

Ze wola y áffektácya Wm. Wielmożney á moiey wielce M. Pániey, wyćiagnełá mie, ábym KOLVMNY *sławy nieumieráiacey, przy Exequiách Pogrzebowych W. ś. pámięći* I. M. P. ZYGMVNTA ALEXANDRA TARŁA, *Káſtelaná Przemyskiego, á Małżonká Wm. MM. Pániey, w Kośćiele Fárnym Zákliczyn-*

kliczynskim, Kazániem nád grobem iego erigowáne, ná oczywiſtſzym y pozornieyſzym poſtáwił theátrum: czyniac doſyć intenciey Wm. MM. Pániey, one iuż przed oczy gdy Czytelniká przynoſzę, (ktore tylko ſię vſzom były łáskáwego ná on czás doſtáły Słucháczá) orazie w patrocinium *Wm. MM. P.*
Pſal. 111 *pilno dedikuię.* W pamiątce wieczney będźie ſpráwiedliwy, *przyrzeka ś. Pſálmiſtá; inferuię ia,*
Pſal. 9. *iży W. Káſztelaná Przemyskiego,* nie zginie pámiątká z dźwiękiem, *bo ták żył, áby duſze ſwoię P. Bogu, á Imie nieśmiertelnośći podał. Co iż z przytomnych łátwo* KOLVMN *wyczytáć káżdy bedźie mogł; ia ſię o sławie iego nieumieráiacey w tey Przemowie rozwodźić niechcac, ráczey Wm. moiey wielce M. Pániey proſzę, ábyś tę praca moię przyiawſzy wdźiecznie, w łáſce mnie ſwoiey chowáć raczyłá: á ia zoſtáwáć chcę, y Przezacnego Potomſtwá, y*

Wm. Wielmożney á mnie
M. Pániey

Sługa y Bogomodlca,

X. Káſper Łácki, Krákowſki v Wſzytkich SS. y Tarnowſki Kánonik, Káthedrálny Zamkowy Káznodźieiá.

KAZANIE.

Lapſa eſt in lacum vita mea, & poſuerunt lapidem ſuper me.

Thren. 3.

WZiął Bog Wßechmogacy dniá 22. Styczniá/ z gliniáney ciáłá lepianki / iáko ſwoy właſny depozyt / zacnego y pobożnego Duchá Wielmożnego ś. pámieci/ J. M. P. ZYGMVNTA ALEXANDRA z Szekárzowicz TARŁA, Ráßtelaná Przemyſkiego / pobożne Auditorium, redijt ſpiritus ad Deum, qui dedit illum, źiemiá też z Eccl. 12.
rąk y konſenſu Twoiego Wielmożna M. P. Przemyſka/ wſpániáła / Prześwietnego KOSTKOW Domu ozdobo/ wczoráyßego dniá odebráłá w Zákliczynſkim Oycow Reformatow Kośćiele / co miáłá właſnego / reuerſus puluis in terram ſuam. Ibidem.

Pytam ſie ia dźiśia / ponieważ to iuż / z czego wßelki in eſſe naturali ieſt złożony człowiek / ad ſua poßło principia, dußá do Bogá / do źiemie ćiáło ; co nam teßcze Wielmożnego ś. pámieci Ráßtelaná z oczu vnieśionego zoſtáwáć może ? rzekłbym / nic ; lecz nátychmiaſt ſławny / iż non extinguuntur cum corpore magnæ animæ : woláná mie Tacitus, *nie gáſną z ćiáłem poſpołu wielkich duße ludźi*; ieżeli nie gáſną/ á iákoż po śmierći żyią ? Naprzod vitam immortalem, *żywot nieśmiertelny*, w ręku Stworce ſwego : Iuſtorum animæ in manu Dei ſunt, & Sap. 3:
non tanget illos tormentum mortis; *Ludźi ſpráwiedliwych*

duſze w rękách Boſkich ſą, y śmierći ich okrućienſtwo dośiągnąć nie może; potym vitam perennem, *żywot długoletni w wśćiech* świátá / y pámiętney / ktora nikomu vmieráć nie dopuſzcza / Sławie; qui enim moriendo, nápiſał poważny wieku tego
Symb. 15 Polityk *Saauedra,* famam pro vita ſubſtituit, eſſe deſinit, viuit tamen. Jeżeli ták ieſt / toć y Wielmożny ś. pámięći Jego M. P. Przemyſki / żyiąc po śmierći v Bogá / co ex antecedenti vitæ ipſius konkludowáć ſię może / nie ták vmárł / iáko do czáſu / śmiertelną ieſt tylko otoczony mgłą / quos enim
Moral. 4 cap. 17. conſtat non ſpiritu, ſed ſolà carne mori, non verâ morte, at ſolâ vmbrâ mortis operiuntur, Wielki mowi Grzegorz: żyiąc znowu / y w nieśmiertelney / o ktorą záwſze (pomniąc ná
Lib. 4. Annal. one słowá Tácitá / Vnum homini principi inſatiabiliter parandum, proſpera ſui memoria) stárał ſię słáwie / nie ták vmárł / iáko ſię troche vtáił. Mors enim, złote mowią vſtá /
Homil. 7 ad pop. ile dobra / eſt potiùs ſomnus, migratio, tranſlatio, requies.

Ták ieſt. Vtáił ſię / y żyie ś. pámięći J. M. P. Kásztelan / bo gdy ia to mowię / nie milczy y ſam / ále iáko Abel de-
Ad Heb. 11. functus ad hoc loquitur, z podźiemnego do nas w te słowá odzywa ſię lochu: Lapſa eſt in lacum vita mea, & poſuerunt lapidem ſuper me; *Zámknęło ſię życie moie w grobie, y kámieniem przywálony ieſtem.* Co to ieſt proſzę zá propozycya y słowá? czyli ſatagentis, ſoliciti, in tribulatione poſiti, *człowie-*
Aug. in Pſal. 54. *ká iákiego vtrapionego, fráſobliwego, y deſperuiącego:* czyli też exultantis, & lætabundi, *weſołego, y rádoſnego?* Zrozumiećie / tylko ſię / kto ie mowi w Piśmie / pilno reflektuyćie. Mowi ie
In Cap. 3. Thr. v Hieronymá ś. przedwieczna Prawdá / o śmierći ſwey Chryſtus: Lapſa eſt in lacum vita mea, &c. &c. bo Zydzi zábiwſzy Páná / w grobie zámknionego kámieniem wielkim przyćiſneli. Coż ten lapſus, ábo Páńſka śmierć / zá koniec ſwoy miáłá? ten / że mu wkrotce iáko Tryumfatorowi śpiewano: Mortem morte ſtrauit, *Smierćią śmierć zwoiował;* co miał y kámień grobowy zá termin? ten / iż go iáko Pirámide nád grobem ſtáwiono / y to dano *Lemma:* Surrexit, non eſt hic, *Zmártwychwſtał,*

zwychwstał, tu go nie. Po Chrystusie Pánu / mowi Rábbi Sálomon / vżywa tych słow y Dániel Prorok: Lapsa est in lacum vita mea, &c. &c. gdy w iámie miedzy Lwy / kámieniem przywálony od Sátrápow Bábilonskich ieczy. Ná coż y Dánielowi te słowá wychodzą: nie ná lámentácyą / áni ostátnie nieszczeście / ále ná pociechę / fortunę / y podwyższenie w Páństwie Bábilonskim. A toć / y W. Kásztelan Przemyski / gdy ich dźiśia z Oyczystego wydáie grobu / Lapsa est in lacum vita mea, &c. &c. id est, corporalis vita mea venit ad defectum. Hieronym / nie może tylko szczęśliwą z nich nam o sobie podáwáć wroszkę / iże życie iego / lubo według ćiáłá skrocone / nie przećie zniszczone / Viuit enim Deo, *Żyie ábowiem Pánu Bogu*; że y ten sam / ktory ná swe przyiął wczorá kośći grobowy kámień / nie ták śmierći trophæum iákie / iáko chwálebnym rácżey sławy iego zacney pisáć może się Kolossem. apud Nicol. Lyr. in C. 3. Thre. loco cit.

O stárych Rzymiánách Ioannes Baptista Casalius reláćyą czyni / iże groby swoie / nie tylko okazáłemi z wierzchu grobsztynámi / ále y Kolumnámi zdobili / in signum nobilitatis, magnique honoris: á to *ná znák szláchetnośći y wspániáłych dostoienstw*: potwierdza tego o iednym Dynáśćie Homerus; de vrbis ac Rom. Imper. splend.

Ibi ipsum sepelient, fratresque Ciuesque,
Monumentoq; Columnâque: hic enim
Honor est mortuorum. Iliad. l. 16.

Jeżeli ślepi te czynili Ceremonią Pogánie / ktorych vmieráły oraz z ćiáłámi y dusze; á lubo też co chwálebnymi byli / to się tylko coś w nich obłudney świeckiey przesusząło sławy: czemu pobożni Chrześćiáńscy ludzie / ktorzy nie tylko práwey sławie / ále żyią y sámemu niebu / mieć osobliwych swoich zá znáki y Symbola, iáko życia drugiego lepszego po śmierći / ták y chwały nieumieráiącey / nie máią Kolossow?

Miał spráwiedliwy Job zwierćiádło ono ćierpliwośći / pisze Adrichomius; nád grobem swoim Pirámidy / Pyramis sepulchri B. Iob, quæ etiamnum in planioribus locis terræ Hus ad Orientem Suetæ Ciuitatis monstratur, stáwiał te in Manass n. 78.

y Pátryár-

Gen. 36. y Pátryárchá Jákub kocháney swoiey Rácheli/ Erexit Iacob titulum super Sepulc hrum eius. Stáwiał y on/ iáko od męstwá/ ták záwołány od pobożności Káwáler/ bráciey swey y Przodkom/ Szymon Máchábeyczyk/ ædificauit super sepul-

1. Machab. 13. chrum Patris sui, & fratrum suorum ædificium altum visu, & septem Pyramides, & his circumposuit columnas magnas, wiec ieszcze/ y Herby álbo oręża pozáwieszał ná Kolumnách dla wieczney pámiątki/ & super Columnas arma ad memoriam æternam. Toż czynili y inszy/ zacnym á rycerskim ántecessorom swoim potomkowie / świadczy Euthymius,

in Psal. 15. Mos erat antiquis, vt columnas, imagines, & statuas strenuè militantibus Viris, in perpetuam ponerent memoriam. Niechże y mnie dzisieyszego dniá / (poniewaß ś. pá-

Psal. 14. mięci W. Kásztelániá in regione viuorum, *w ziemi żyiących* żyiącego tusze / ále y tu ná świecie przez nieśmiertelną kwi-

Psal. 48. tnącego sławę/ neque enim descendit cum eo gloria eius, *gdyż się z nim nie záwárłá w ziemi*) stánąwszy przy iego Oyczystym grobie/ wolno będzie cztery/ ktorych żyiąc dosyć godną y bogátą przysposobił sobie máteryą/ wystáwić Kolumny/ & super columnas arma, á ná Kolumnách Stárożytne TARŁOWSKIEY Familiey záwieśić kleynoty.

Day vcho powolne/ (o co proszę) Auditorium Przezacne/ duszy zásie Wielm. ś. pámięci Kásztelána/ nabożne do Bogá westchnienie / á ia się nátychmiast około záwziętey / w Imię Páńskie/ krzątáć pocznę pracey.

I. Kolumná, Religiey y pobożnośći ku BOGV.

KRoleſtwá káżdego y Rzeczypospolitych/ rożne są sustentacula álbo Kolumny/ Mądrość / Zgodá zobopolna/ spráwiedliwość/cáłość praw/ nagrody zásłużonym/ karánia powinne złoczyńcow/ są to fi-

lary

lary Páństwá wspieráiące/ iustitia legibus armata, præmia item pænæ, columnæ sunt Reipub. molem sustentantes, mowi *Saauedra*; przecie iednák tákie y inße filary/ ieśli iedney nie będźie Religiey/ Wiáry/ Pobożnośći/ by naywspániálße/ mole ruunt suâ, y są práwie iáko ná wodźie báńká/ ábo Zamek ná powietrzu/ Nisi basi religionis, quæ legum est Vinculum innitantur, columnæ erunt in äere. Symb. 24. Ibid.

Zostal Konstántyn Wielki świátá niemal wßytkiego Pánem/ wsławił śię Wiktoryámi/ rozkoßł Krolestwy/ ozdobił trzemá Koronámi/ ktoß mu proße kredensował w tym? odpowie sámże v Euzebiußá/ iż Pobożność/ Religia/ Wiárá/ Ego certé & prosperam meam fortunam, & meas res omnes pietati acceptas refero, że/prawi/mam ná woynách ßczęśćie/ v nieprzyiaćioł postrách/ w domu pokoy/ rząd w Rzeczypospolitey/ nie málowána y obłudna/ ále prawdźiwa y żywa w tym mie sekunduie Wiárá. Tract. ad S. cæt. C. 22.

Co o Krolestwách y Rzeczyposp. to o ludźiách/ ponieważ his tanquam partibus constant essentialibus, náleży mowić: niechay człowiek/ ktoryßkolwiek iest/ ma tákie chce cnoty/ rozrywki/ dźielnośći/ merita, ieżeli nabożeństwá y wiáry ś. nie máß fundámentu: nie máß w nim ozdoby/ y żadnego firmámentu: to to iest nayprzednieyßa y nayzacnieyßa żyćia ludzkiego Kolumná: iáko ábowiem bez dußy ćiálu żyć/ lámpie gorzeć bez oliwy/ orgánom bez wiátru dáwáć rezonánciey/ y bez gruntow budynkowi stáć/ ták człowiekowi być prawdźiwie y moraliter, y spiritualiter dobrym/bez wiáry/ y nabożeństwá práwego/ niepodobna iest. Godna rzecz vwagi/ o iákichśi Dawid ś. Atheistách piße/ dixit insipiens in corde suo, non est DEVS, Psal. 25. *rzekł ßalony w sercu swoim, iże nie máß Bogá.* Ledwo to bezecne/ nie ták z vst iáko rzeke z sámego piekłá wynidźie słowo/ktore Bogá znośi Non est Deus, álić mowi tenże Koronat ś. záraz korupcya y obrzydliwość wßelka náśtępuie/ Corrupti sunt, & abominabiles facti sunt in iniquitatibus. A czegoß śię/ mowi/ gdy to vważa mieysce Doktorow Fenix Biskup Hipponenśi/ ex

ſki/ ex tali antecedente ſpodziewáć było inßego? Incipit cor-
in Pſal. ruptio à mala fide, inde itur in turpes mores, inde in acerri-
Citat. mas iniquitates. *Poczynaſię*, ś. Doktorá słowá ſą/ *od Wiáry złey ſkáżytelność, z tąd iák ze źrzodłá wychodzą obyczáie złe, z tąd brzydkie wßelkie nieprawośći.* Apoſtátá Julian wſtąpiw-
Gregor. ßy ná Páńſtwo/ ledwo ſie Wiáry ś. wyrzekł/ y ná iey zbrzydze-
Nazian. nie/ zwyczáiem Pogáńſkim/ ießcze ſie wßytek krwią/ ná ofiárę
Orat. 1. wołu dyabłom zábitego ſkropił/ co czyni? Kátholickie zámyka
in Iulia. Kośćioły/ Pogáńſkie otwiera Meczety/ Bogá bluźni/ wygá-
Ammiã nia Biſkupy/ ſam śiebie ná naywyżße Kápłáńſtwo świećić ro-
L. 22. ſkázuie/ okrućieńſtwá y prześládowánia ná Chrześćiány záczy-
Socr. l. 3. na/ prowentá odeymuie Kośćiołom/ báwić ſie pſotámi y wße-
c. 1. teczeńſtwy wſtydu żadnego nie ma/ y co wiedźieć czego ſie z wy-
uzdáney nie domyślá złośći: Czemuß? zniosł naprzod Bogá y podeptał/ non eſt Deus, á czegoß ſie zátym ważyć y domy-
ślać nie miał! inde itur in turpes mores, &c.

Czym/ pytam/ naypiękniey ten świát máteryálny zdobi ſie? Słońcem; to ſámo ieſt decor vniuerſi & gloria, *ozdobą wßytkiego okręgu y chwałą*, gdy nie máß świátłośći słoneczney/ że ſie ábo záćmi/ ábo do podźiemnych zágośći Antypodow/ áż záraz świát wßytek glánc tráći/ pozbywa ozdoby: dźień weſoły ſmutną pogrzebiony oſtawa ſie nocą/ y ćiemnośćią/ wßelkie Murzyńſką ná ſie postáć bio[rą] ſubſtáncye; w milczeniu/ y zádumie-
niu iákimśi melánkolizuią kreátury/ Solis abſentiâ dies mo-
de reſur. ritur, nápiſał Tertullian/ in nocte, & tenebris ſepelitur, fu-
neſtatur mundi honor, omnis ſubſtantia denigratur, ſordent, ſilent, ſtupent cuncta, iſta lux amiſſa lugetur. Tákći y o Wierze prawdźiwey álbo religiey dyſkurowáć trzebá/ ktorą świátu mnieyßemu/ to ieſt człowiekowi/ według Pſalmiſty/
Pſal. 4. świátłem ieſt/ Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui Do-
mine, fides lumen vultus Dei appellatur, quia vultum
Diſcur. Dei nos facit cognoſcere, mowi *Areſius*, kedy ieſt tá ßczera
43. y rzetelna iáſność/ żadną mgłą/ y obłokiem błędow nie záćmio-
na/ tám wßelka kwitnie w człowieku ozdobá; wiárá álbowiem

do dobrych

do dobrych záprawia vczynkow/ y iáko primum & principale in vno quoque genere est causa cæterorum, według Filozofá/ ták oná sámá pierwsza iest według Augustyná s. z ktorey insze wynikáią cnoty; Fides prima datur, ex qua cætera impetrantur. Toż mowi co Augustyn y S. Chryzostom/ Fides est origo iustitiæ, sanctitatis caput, deuotionis principium, religionis fundamentum, nullus vnquam sine hac Dominum promeruit. *Wiárá práwa, iest poczatkiem spráwiedliwośći, głowá świątobliwośći, nabożeństwá y pobożnośći gruntem, bez tey nikt sobie nie vłápił Bogá:* Czemuż? Bog świátłośćia iest/ ciemnośći żadnych w sobie nie ma/ Deus lux est, & tenebræ in eo non sunt vllæ; kedy nie mász wiáry/ tám nie mász świátłośći/ ále wszelka iáko bez Słońcá máteryálnego ná świećie konfuzya/ á iákoż tám y Pan Bog bydż ma? Że nie mász v niewiernych świátłá/ Duch S. przyrzeká/ Via impiorum tenebrosa: że errorow ná ich vmyśle dosyć/ Doktor Narodow świádczy: Resistunt veritati homines mente corrupti, reprobi circa fidem, że bluźnierstwá/ ná Kośćioł y obrzedy iego/ y Swietych Páńskich/ á nawet y ná sámego P. Bogá co niemiárá/ Nomen Dei & doctrina eius iugiter blasphematur, tenże Apostoł/ że żywot bestyálski y bydlecy/ fiunt sicut equus & mulus, quibus non est intellectus, Dawid: á iákoż tu w tákiey Bog obrzydliwośći náydowáć śie ma? Záprawde dármo go tám szukáć kedy noc/ kedy ciemnośći/ á iż nie mász wiekszych/ iáko miedzy niewiernymi y źle wierzącymi/ toć też tám nie mász y P. Bogá/ y nic oczom iego miłego. Jeśli ták/ coż inferowáć/ tylko iż iáko Słońce świátu/ ták Wiárá prawdziwie iest potrzebna człowiekowi/ Słońce promieniámi swemi/ y zdobi/ y pielęguie sublunaria, *podmieśięczne rzeczy,* ták Wiárá święta náukámi z Duchá S. podánemi y pismem Bożym w vczynkách dobrych pomnaża/ w doskonáłośći vmacnia/ krzewi káżdego/ y godną oczom Boskim oddáie ofiárę/ Fides altare Dei est, super quam omnia bona sanctificantur Domino, Hugo Káreński. A toć/ że ták iest

Metaph. | Lib. de præd. ss. c. 7. | Ser. de Fide. | 1. Ioan. 1 | Prou. 4. | 2. Tim. 3. | 1. Tim. 6. | in c. 14. Isai.

ták iest wielce potrzebna/ nie może tylko nayprzednieyszym y naygruntownieyszym fundamentem bydź/ y mocną w życiu káždego człowieká Kolumną.

Wiedział to dobrze ś. pámięci W. Kásztelan Przemyski/ coż czynił? o to stárał sie/ iż Wiáre ś. Kátholicką/ y prawdziwą Religią Rzymską/ ktora iest datum optimum, descendens à Patre luminum, z máćierzyńskich oraz z życiem powzietą wnetrznośći/ iáko fundáment gruntowny záłożywszy w sobie/ záwsze dobrymi zdobił vczynkámi: y wysokiey pobożnośći swoiey Oyczystym Toporem dźieł záwsze przezacnych godnym instrumentem/ ná fundámenćie tym vmiał superædificare aurum, argentum, lapides pretiosos, *budowáć od złotá, srebrá, kámieni drogich budynki* to iest/ cnoty święte/ non lignum, fænum, stipulam, nie iákie ledáiákie/ y iáko Chrześćiániná práwego Rzymskiego/ ták áni godne Szláchćicá Polskiego vczynki. Coż? áza nie oczywista iest/ práwey iego Religiey/ y dobremu właśćiwey Kátholikowi fábryká/ gdy w Artykułách wiáry ś. gruntowny/ w vstáwách Kośćiołá Bożego żárliwy/ w nabożeństwách swoich nieoźiebły do sámey zostáiąc śmierći/ wysokiemi y wielom rzadkiemi iáko cnotámi ták vczynkámi wyniosł ią wysoko. Naydźiesz tu ná tym fundámenćie y Kolumnie Religiey/ złoto drogie nádźieie żywą/ ognistą miłość ku Pánu Bogu/ y Mátce Syná Bożego/ w czestych Spowiedźiách y Kommuniách/ w codźiennym Mszey ś. słuchániu/ w meditácyách o dobrodźieystwách Boskich/ w mortifikácyách/ w ktorych sie on táiemnych/ iáko mam z relácyey Kápłáná iednego/ ile w Post Wielki/ á miánowićie w dźień meki Syná Bożego obierał. Naydźiesz potore srebro kosztowne/ primogenitam Summi Regis filiam, pierworodną Krolá Naywyższego Corke/ á domową Kásztelaná tego Sekretarke/ te on ták dálece kochał/ iż ią we wszytkich spráwách znáć było/ ále w tym naybárźiey/ iż mogszy/ nie tylko przez znáczne merita, ále też dostátki/ ktore z ták Boskich obfićie dáne mu były/ ná wysokie piąć sie Honory (ponieważ dostátki/ y bezecny Plutus, peruerso quo-

Iacob. 1.

1. Cor. 3.

Petr. Ble. ser. 15. de S. Aug.

ſo quodam ordine, & inepta Metamorphoſi, tych czáſow/ zaſługom odiął cenę / y dźiełom Rycerſkim / że y dignitárſtwy/ y Vrzedámi ſam tylko ſzáfuie) nie tylko nie piął ſie / ále áni tey do myśli puśćił ámbiciey. Chćiał przez to pokázáć káżdemu / że ſtárożytnym ieſt Sármatą / y prawdźiwym ſwey Oyczyzny Synem / ktoremu właśćiwa / potem / nie złotem / ſzáblą / nie ſzkátułą / dźielnośćią / nie kortezyą / dignitárſtwá chwytáć: wiedźiał przytym / iże śiedźieć ná wyſokim mieyſcu / do duchownego namniey nie pomaga żyćia / y owſzem do eláciey okázyą bywa: kontentował ſie tedy ſtárożytną Domu ſwoiego zacnośćią y tą/ktorą mu/ neq; quærenti neq; ſcienti, w Dom przyniesiono Káſztelánią: á daymy to / niechby były wyżſze wźieły go miedzy ſie/ ktorych był godnym / honory/ ániby te były pokorne iego omámiły ſerce/ y w pycha wpráwiły/ aurum quocunque ponas loco, aurum eſt, złoto gdźiekolwiek położyſz złotem ieſt / mieyſce mu nie odeymie ceny / y ánimuſzom Páńſkim / á do tego bogoboynym / żaden odiąć honor kleynotu niſkiego o ſobie rozumienia nie może / prędzey go pozbywáią owi / ktorzy z Agátokleſowſkiey poſzedſzy kondicyey / zápomináią prędko / gdy Ikárow nákſztalt wylátuią / iż kiedyś wegłarzámi byli. Nie był tákiego W. Káſztelan náſz humoru / fuit ſibi vilior, vt Deo eſſet pretioſior; *Był záwſze w oczách ſwoich tani, áby był w oczách Boſkich drogi.* Greg. in c. 28. Iob

Przy pokorze byłá w nim ćichość wſzelka / ſkromność / y wielka bliźnich / ſamśiádow ſwoich obſerwáncya. Czytamy w náſzych Kronikách Polſkich / że chwálebny Rozlarogow Przodek / názwiſkiem Sarius, gdy ná woynie z Krzyżakámi ták ſrogo poránióny był / iż wychodzące z ćiálá wnętrzności ſwoie / włáſnemi rękomá tkał w śie / nie ták przed Monárchą ſwoim czyniącym kondolencyą / ná nieprzyiaćielſką nárzekał rękę / y ſwoie ćiężkie boleśći / iáko ná złego ſamśiádá; znáć że mu był dobrze do żywego doiął; Non ſic Illuſtris Caſtellanus Premiſlienſis nie ták W. Káſztelan Przemyſki nie ták/ pomniąc/ iż nápomina Duch ś. In manſuetudine perfice opera tua, & ſuper

Eccl. 3. ſuper hominum gloriam diligeris, z káżdym ſię ſamśiádem/ bliźnim / po Chrześćiáńſku obchodźił / wßytká iego / gdy kiedy co przećiwnego okázyá dálá (ácz ſię to rzadko tráfiáło) byłá zápálczywość / ey / bymći ná Bogá nie pomniał / y wokácyą moię Chrześćiáńſką / śnádnobym ſwego powetował. Co mowię o ſkromnośći / y łáſkáwośći w konwerſácyách / w ſąśiedztwie ; to o trzeźwośći / nabożeńſtwie / vfnośći w Pánu Bogu / oddániu ſię we wßytkich ſpráwách ná wolą iego świętą / ále miánowićie to mowię o miłośierdźiu y ßczodrobliwośći ku vbogim / á żárliwośći w pomnożeniu chwały Stworce ſwego : náśláduiąc zacnych Przodkow y Krwi ſwoiey / á miánowićie ś. pámięći Jáśnie Oświeconey Xiężny Oſtrogſkiey / Káßtelánki Krákowſkiey / Rodzoney ſwoiey Theofile / ktora w Kośćiele Tarnowſkim / ozdobę niemáłą / przez ßczodrobliwą Pſálterſkiego Kollegium vczyniłá Fundácyą : náśláduiąc y Wielmożnego Jego Mći X ANDRZEIA TARŁA, Kánonikà Krákowſkiego / Proboßczá y Officiálá Tarnowſkiego / Dźiekáná Opátowſkiego / nieśmiertelney godnego pámięći Prálatá / ktory tákim był chwały Bożey / y Kośćiołow miłośnikiem / że ich nie tylko bogátymi zdobił Appáratámi / ále y bogáćił Prowentámi. (Odbiera Kośćioł Tarnowſki co rok pewną ſummę / ná popráwę ochędoſtwá ſwego / liczą drugą Oycowie Wikáryowie / inßą Szkołá / inßą Szpital / inßą ná vbogie Studenty miáſto : Opátow nie mniey ßczęśliwy niż Tarnow / y tám TARŁOWSKIE niemáło dobrodźieyſtw TOPORY nábudowáły Prálatá tego ; Co o was rzekę Kośćioły inße ? iáko Biecki / Olpinſki / Záláſſowſki / Złocki / ⁊c. ⁊c. maćie y wy Przezacnego Domu TOPORCZYKOW, iáko w dochodách / ták y w ozdobie / ſwe konſolácye. Nie ieſteś przepomniona y ty Prześwietna AKADEMIA KRAKOWSKA, chwálebna Wielkich Krolow Coro / Rzeczypoſpolitey iedyna podporo / y ozdobo / Mężow wielce godnych y vczonych gniazdo / przyznay ſámá / że y tobie TARŁOWSKI TOPOR vżyteczny ieſt.) Náśláduiąc tedy mowię ś. pámięći Wielmożny Káßtelan w tym Brá-

tá / y máiąc te osobliwą Przodkow swoie cnotę / nieumiał kurczyć vbogim ręki / nieumiał żáłowáć ná chwałę Bożą dochodow; Kto / proszę / y ten ozdobny z Klasztorem Kościoł pod Miástem tuteyszym Zátliczynskim / od swoich záłożony Przodkow wymurował ? kto Oycom Reformatom / w nim mieszkáiącym / był / iest / y po śmierći Dobrodźieiem będźie ? Zygmunta Tarła, Kásztelaná Przemyskiego Ręká: Tá y po inszych Kośćiołách Máietności swoich bogáte Appáraty / Krzyże / Lámpy / Lichtarze / Kielichy srebrne / złotem ozdobne / kosztowne Ornaty spráwowáłá: Tá káždemu potrzebnemu / łáskáwie y choynie vdźielálá sie; ták dálece / że bespiecznie o niey to sie mowić może / co o Fámiliey zacney Florentckiey Mediceorum, mowił niegdy Poggius Florentczyk Iurisconsultus, ná Pogrzebie Laurentij Medices, iż oná Officina beneficiorum, calamitoſorum diuerſorium, pauperum fuit domicilium. Quidquid faciebat, multa autem ea fuêre, fugiebat hominum plauſus, ne id, quod virtus ſuadebat, ad pompam & inanem gloriam fieri videretur. Referre poſſim plurima templa, tum inſtaurata, tum à fundamentis extructa, variaque Eccleſiarum ornamenta, quæ ſunt ei cum fratre præſtantiſſimo viro atque optimo Ciue communia, niſi ea ita omnib[9] nota eſſent, vt ad ea referenda, Oratio ſuperuacua videretur. In laude funer.

A coż tákie Akty / y kosztowne vczynki spráwowáło / w Kásztelánie Wielmożnym ? żywa Wiárá / y prawdźiwa religia / ktora záwsze per charitatem operatur, & eſt fomes bonorum operum, mowi ś. Paulinus.

A że ták / iákoś wspániáley po śmierći nie godźien Kolumny ? Záiste / niechay sie pierwsza / nad grobem iego / pod sáme niebo wynośi / á tá z álábástru białego Kolumná / Candidæ Orthodoxæ fidei & religionis auitæ. Nád Kolumną słusznie naypierwszy Tarłowski powieśić by Topor, ále że mi żywą wiárę / y miłość ku P. Bogu lepiey wyraża Jelonek w Piśmie ś. Quemadmodum deſiderat Ceruus ad fontes aquá-

Psal. 41. tes aquarum, ita desiderat anima mea ad te DEVS: wiec bona cum venia *zá dozwoleniem* Domu TARLOWSKIEGO, do Drugiey TOPOR záchowam Kolumny/ á przy pierwßey zostáwiam ku niebu podniesionego z tákim nápisem/
Psal. 62. IELONKA, Deus, Deus meus ad te de luce vigilo.

II. Kolumná, Miłośći przećiw Oyczyznie.

WO Religiey/ Wierze/ y miłośći ku Bogu/ w ktorey záraz y miłość bliźniego inkluduie sie/ nic człowiekowi milßego nád Oyczyzne nie máß. Patria omnes omnium charitates in se complexa est, powiedział Cicero. Rodźicom nád dźiatki nic kocháńßego náleść sie nie może/ á przećie kedy miłość Oyczyzny/ z miłośćia potomstwá certuie/ wygrawa; Postrzegł Aulus Fuluius Rzymiánin zacny/ iże Synek iego do Obozu Kátyliny Nieprzyiaćielá Wolnośći Rzymskich pośpießa/ w drodze go poimáć/ poimánego do śiebie przywieść roskázuie/ przywiedźionemu
Eras. l. 5. apoph. własną reką vćina ßyie/ y mowi: Ego te non Catilinæ aduersus Patriam, sed Patriæ aduersus Catilinam genui. M. Bru-
L. 5. citat c. 18. tus Senator tákże y Hetman Rzymski/ wspomina Augustyn ś. porozumie po Synách swoich ku Oyczyznie zdráde/ żywić ich niechce.

Natosq; pater noua bella mouentes,
Mantuã. Æneid. 6 Ad pænam pulchra pro libertate vocauit,
Tantus amor patriæ.

Zegna sie vtrapiony przed Saulowską vchodząc furyą / z miłym swym kompanem Jonáthą Dawid / wáletá onych kochánych przyiaciol / mowi Pismo/ obfitemi oblewa sie łzámi /
1. Reg. c. 28. Osculantes se alterutrum fleuerunt pariter. Dawid iednák dokłádá ś. text / wiekßy miał lez swoich áppárat/ Dauid autem ampliùs. A czemuß proße zárowno nie korresponduie

Krole-

Krolewicz tzewliwym niewinnemu tuláczowi płáczem: to ſnáć
kocha mniey / kiedy płácze nizli Dawid mniey / Dauid autem
ampliùs. Nie tá rácya / mniey płácze Ionathas, bo dicto vale
pożegnawszy / do wczáſownego powráca pálacu / Dawid płá-
cze in duplo, *we dwoynaſob*, bo dwie / mowi Lyranus, ma płáczu
ſwego rácye / naprzod / że od kochánego ſwego oddziela ſie ſercá /
to ieſt Jonáty. O záiſte wielki to tyr przyiácielowi / ná oku
przyiácielá nie mieć / y z nim ſie pożegnáć! druga / że Dawid Lyran.
z Oyczyzny vſtepowáć muśi / Fleuit ampliùs, quia non ſolùm ibid.
deſerebat Ionatham, ſed & terram, & cognationem ſuam.
Płákał bárźiey Dawid, bo nie tylko opuſczał Ionáthę, ále y źiemię
Oyczyſtą, y pokrewnych ſwoich. Moyżeſz gotuie ſie ná mieyſce Num. 10
od Bogá obiecáne ćiągnąć do ziemi oney / mlekiem y miodem
płynącey / Proficiſcimur ad locum, quem Dominus eſt da-
turus nobis, wokuie w kompánią Jetrá powinnego ſwego / y
obiecuie doſtátek wszelki / veni nobiſcum, vt bene faciamus
tibi, quia Dominus promiſit bona Iſraeli, á ow co: poſkro-
bawszy ſie w głowe odpowiáda: Non vadam, *nie poydę*, idźćie
z Bogiem / á ia reuertar in terram meam, in qua natus ſum;
wrocę ſię do źiemie moiey, ktora mię zrodźiłá. Co ieſt / iż Jetro
tákowy niedbálec / ná dobry byt nie kwápić ſie / dziwna: ktoż
gdy kedy ná vczte / ná weſołe pośiedzenie / ná dobre mienie /
dałby ſobie rekaw vrwáć: á ten woli ſie do domu wrácáć / y
tám nedze klepáć / á niżeli do ziemie oney roſkoszney z Moyże-
szem ćiągnąć. Nie dziwuyćie ſie / omawia go Abulenſis, Quæſt.
miłość to Oyczyzny robiłá / nolebat aliquatenus ire, deten- 36.
tus affectione Patriæ: eſt enim amor natalis terræ tenerri-
mus, & tenaciſſimus.

A ſam pierwszy Rodzić náſz zárez te áffekcyą po ſobie po-
kazał: kedy proſze ſtworzyć go raczył W. Bog / extra Paradi-
ſum, zá Ráiem / nie w Ráiu / bo mowi *Geneſis*; Tulit De- Cap. 2.
us hominem, & poſuit eum in Paradiſo voluptatis, że do-
piero P. Bog ſtworzywszy Adámá / zánioſł go do Ráiu / y tám
oſádził: ále tu Grecka notuyćie lekcyą / miáſto tulit, *wźiął*, mo-

 wi Gre-

wi Greczyn/ apprehendit, *wział Bog*, y iákoby przez gwałt wziął Adámá z onego mieysca / ná ktorym go stworzył/ Czemuż ták? y potrzebáż było Adámá ciągnąć do Ráiu / y że ták rzekę/ zá kołnierz prowádźić? w Ráiu były roskoszy/ pociechy/ wesołości/ od ślicznych y wonnych ziołek / drzew / kwiateczkow: tám Adámá Fenix ktoryby melodyinie śpiewał / od Bogá deputowány czekał; tám rzeki kryształowe gotowáły oczom widokiem/ vszom wdźięcznym szumem swe rekreácye; tám frukty rozliczne smákowi iego y áppetytowi wystáwowáły kontentece / tám słowem rzekę/ Adam ziemskiego miał záżywáć niebá / á czemuż woli ná pustey y goley śiedźieć Dámáśceńskiey ziemi/ niżeli do Ráiu dobrowolnie bieżeć / że go áż bráć y nośić było potrzebá/ tulit, apprehendit DEVS hominem. Medyoláńska ozdobá námienia przyczynę / erat in terra plasmationis suæ, *że był ná źiemi stworzenia swego*, miło mu było ná onę co raz pátrząć źiemię/ z ktorey go vformował Bog / kochał mieysce / ná ktorym powitał Stworzyćielá swego / y Słońce obaczył / chćiał on gliny spláchec/ ktory mu dał ćiáłá sukienkę vstáwiczną swoią czćić rezydencyą: nie idźie tedy do Ráiu sponte, choć ták roskosznego/ ále apprehendit illum DEVS. Táka táka iest Oyczyzny miłość / kwoli niey człowiek opuszczáć wszytko y trácić gotow; nie wspominam ia tu / co dla niey czynili waleczni Machábeyczykowie / ktorzy dla iey zátrzymánia / y Wiárę przyięli / y postámi śię dręczyli / y nabożeństwy zábáwiáli / crediderunt Viri Niniuitæ in DEVM, & prædicauerunt ieiunium, milczę / y o stárych Kurcyuszách / Kodruszách/ Brutuszách/ Scypionách/ y inszych. Wielkiego onego Oyczyzny swoiey miłośniká/ á Naywyższego Biskupá Sixtusá V. opuśćić mi nie lza / ten ná podłym mieyscu vrodźiwszy śię Montalto, álbo Mons altus rzeczonym / áby onemu zádźieczył gniazdeczku dobrodźieystwo wydánia śię ná świát / y swoię ku Oyczystym pokazał miłość kąćikom / naprzod tám wspániále kazał murowáć pálace / sádźić potym wirydarze / zákłádáć ogrody / nágromádźił ludźi / nádał przywileie / y w zacne Miásto/ nie-

Lib. de Parad. c. 4.

Ion. c. 3.

Ciacon in vitis Pontif. in Sixto V.

ſto/ nieznáioma przedtym obroćił Wioſkę: á żeby ieſzcze do ozdoby nie ſchodziło ná czym/ Biſkupá onemu poświećił mieyſcu / w oſtátku ná monećie bić / y ná obrázách málowáć kazał iedno wſpániáłe Miáſto ná gorze wyſokiey/ nád ktorym do kołá / przepyſznych y wybornych pełno wyraſtáło kłoſow/ przy napiśie tákim: Fecit in monte hoc Conuiuium pinguium. Znáczny záiſte / y godny / áffektu wielkiego ku Oyczyznie wyraz; Decet enim cunctos homines patriæ ſuæ augmenta cogitare, maximè eos, quos ſibi Reſpublica ſummis honoribus obligauit. Mawiał Włoſki Krol Theodoricus: *Godźi ſię, práwi, y potrzebá wſzytkim ludźiom o pomnożeniu ſwey Oyczyzny myślić, á tym oſobliwie, ktorych ſobie Rzeczpoſpolita, wyſokiemi obowiązáłá honorámi.* apud Albin. l. 4. epiſt. 3.

Ale/ áza tego nie wykonywáli oni Toporczykowie? pełne Hiſtorye ich odważnych dźieł/ y zaſług ku Oyczyznie / ia śie do ſámego tylko Wielmożnego reflektuię Káſztelaná / po Bogu ſwoim / y miłośći iego / ktora nákſztałt ogniſtego Kárbunkulu / we wſzytkich ſpráwách przebijáłá śie / nic nád Oyczyzne milſzego nie miał: Stawał zá nię w kroku Biſſurmáńſkim záſtępom / ná Chocimſkiey pod Zygmvntem III. okryte ſtáwiáiąc własnym koſztem Poczty / opponował śie Moſkiewſkim pod Władysławem IV. háláſtrom / Infláńtckie / Szwedzkie Pułki y Fortece znáły iego dźielność / y teraz do vsługi miłey Mátki ſwoiey Oyczyzny / ná początku záraz nieſzczęśćia iey od buntow Rebellizántckich/ nie tylko nie omieſzkiwał / ále wyśćignął śiłu. Kto doſtátnią y wyborną własnym ſumptem (od Rzeczypoſp. y ſkory chlebá nie máiąc) Chorągiew pod Piláwce ſtáwił? Wielmożny Káſztelan Przemyſki Zygmvnt Alexander Tarło. Kto nie mnieyſzym ku Oyczyznie áffektem/ y drugą poſłáł pod Zborow? Wielmożny Káſztelan Przemyſki Zygmvnt Alexander Tarło. Kto ochotnie/ nie máiąc ná podeſzłe reſpektu látá / y zdrowie bárzo wątłe / w Generálney Expedicyey Korony wſzytkiey / śpieſzył ná Bereſteczkie gromádno polá? Wielmożny

 Káſzte-

Kásztelan Przemyski ZYGMVNT ALEXANDER TARŁO. Kto tám był gárdłem zápieczetowáć gotow; by go było w drodze / widząc zbytnie schorzáłego / do domu nie licenciowano / ten Polski Camillus Wielmożny ZYGMVNT ALEXANDER TARŁO. Vcz sie odważny Koronny Synu / od tego Miłośniká Oyczyzny / vcz powinnego ku niey náśládowáć áffektu / á wiedz / iż vnus erat ei quæstus vberrimus, dignitatem atque amplitudinem Reipub. augere, inque difficillimis temporibus suas fortunas effundere, pro illius conseruatione.

In laud. fnner. Laur. Medices Poggius.

A że ták / iákoż drugiey zá to po śmierći pámiątki wieczney nie godźien Kolumny; Oto mu ia stáwiam one z Czerwonego Porfiru Egyptskiego / názwawszy ią odważnych onych Káwálerow Kárthágińskich / y Miłośnikow Oyczyzny Philenow / nie Philenorum, ále Aram TARŁONVM; ná niey niech wiecznie TARŁOWSKI wiszący TOPOR to opiewa: Securis gloriabitur.

Isai. 10.

III. Kolumná, pámiątki Smierći.

TRzecia Kolumne / pámiątce śmierći / y do niey przygotowániu sie / gotuie. O iáko tá káżdemu potrzebna wielce! á to ztąd naybárźiey / iż do cnot bodźcem / á od występkow iest mocnym hámulcem. Superbiæ spiritus inflat, sepulchrum ad mentem redeat, mowi ś. Dámian / necessariò illic rigidæ ceruicis tumorem premimus, vbi cinerem nos, puluerem que pensamus; *Nádyma ćię duch pychy człowiecze, niechże ć ná myśl przyidźie grob, koniecznie tám wyniosłe muśisz schyláć kárki, y nos ná doł zwieśić, kędy się być prochem y źiemią uważysz.*

Opusc. 15. c. 23.

Zápátrował sie kiedyś Bernard ś. ná Naywyższego w Kośćiele Bożym Biskupá / á przedtym swoiego vczniá Eugeniuszá / y vważáiąc to / iáko ná wysokim / á zátym ná niebespiecznym.

znym záśiadł mieyscu; Summos enim montes sæpiùs feriunt fulmina, co mu / áby śie vpadku wárował / máluie w oczách zá obraz ⁝ Smierć. Iugi meditatione inter huius transeuntis gloriæ blandimenta, memorare nouissima; quia quibus successisti in sedem, ipsos sine dubio sequeris ad mortem. *Vstáwicznie,* mowi Słońce Klarewálenskie / *pomni Oycze ś. w tych świátá przemijáiącego pochlebstwách y pompách, ná ostátnie kołá, ktorych ábowiem ná Stolicę Naywyższa Nástępcæ zostałeś, zá tymi do grobu bez pochyby idźiesz.* Coż miał zá intencyą ten ś. Opát / że nie inszy wyraz / tylko pámiątki śmierći przed oczy stáwia ⁝ ten / iż nád śmierć nie masz nic ná człowieká lepszego / áby go w swoich zátrzymáć terminách / y powśćiągnąć / żeby niewylewał z brzegow: Ipsa mors virtutes generat, easque quasi in sanctitatis gymnasio erudit. in epist. 237. ad Eugen. Celad. in Rut. p. 80.

Opisuie w swoich Jeremiasz Threnách / młokosá iákiegoś / ále dobrego y pobożnego / á práwie Eremitę; Bonum est Viro, cùm portauerit iugum ab adolescentia sua, sedebit solitarius, & tacebit, quia leuauit se supra se. Siedmdźieśiąt Tłumáczow czytáią: sedebit singulariter, & silebit, quia tulit super se. Zkąd táka młodym świątobliwość látom ⁝ że o co pospolićie miedzy młodemi trudno / y iezyk zá zebámi trzymáć vmie / & tacebit; y prożnowánia nie zna / ále śie vstáwiczną báwi spekulácyą / leuauit se supra se, y osobliwość od tumultow kocha / sedebit singulariter, solitarius, á o to wszytko miedzy młodźią ćiężko / tám y iezyk iák ná kołowroćie / y myśl nie wniebie / ále w sámym świećie przez rożne tuláiąca śie phántázmatá / wiec y bez kompániey młodź iáko rybá bez wody: zkądże to / iż może człowiek młody / w tákiey / iáko święty intymuie Prorok / obieráć śie perfekcyey ⁝ słuchayćie co záraz przydáie: Ponet in puluere os suum; *Położy, práwi, twarz swoię w popiele*, á to co iest twarz w popiele kłáść ⁝ rożni rożnie / do rzeczy moiey Rabanus, twarz w popiele mieć / nic inszego iest / tylko pomnieć o śmierći / iż káżdy z prochu y popiołu poszedł / y w proch śie obroći / Ille in puluere ponit os suum, qui humiliter Thre. 3. apud Chisler.

liter sentiens, fragilem se esse cognoscit: & de puluere se
in Psal. 18. factum, iterum in puluerem reuersurum fatetur. Teyże y Paschasius, z Ambrożym świętym sentencyey iest / Dabit in sepulturæ fossuram os suum: á zátym iáko nie ma obieráć się w doskonáłośći y cnotách / gdy twarz w prochu ma? Trudno tám álbowiem trudno Boski obrážáć Máiestat / kedy twarz iest nie we zwierćiedle / ále w popiele / kedy vstáwiczna w oczách láta śmierć / y w sercu iey pámiątká śiedźi; łátwo záś o cnoty / pobożne życie / y doskonáłość wszeláka.

Alexánder Wielki vsłyszawszy / że iest ieszcze Ray kedyś ná źiemi / wielkie w sobie szukáć go y widźieć prágnienie wzbudźi / zwoływa żołnierzá / glebokie w Oryenćie y odległe lustruie mieysca / áli iednym rázem / pisze Paludanus, (in thes. nouo.) czći godny y szedźiwy stárzec miedzy skárpámi skał glebokich błąkáiącym się Zołdatom iego / pokázuie się / y z táką do niego legácyą śle. Ite, & nunciate Alexandro, se in cassum paradysum quærere, via paradysi, via humilitatis est, quam ille ignorat: idźćie á oznáymićie Alexándrowi / że się prożno Ray wynáleść kuśi; drogá do Ráiu / iest drogá pokory / á on iey nie wiádom: ále ták; daycie mu ten odemnie kámyczek / máły wprawdźie / lecz niepospolity / y przymiotu tákowego / że może naywiększe przeważyć ćiężary / niechayże go ma / naypotrzebnieyszey / zá precepторá / náuki: sprawili poselstwo / oddáli Pánu żołnierze prezent; tá iednák przy onym byłá przymioćie / kámyká náturá / iż gdy go tylko potrząsnął popiołem / wszytke strácił wage / zá iedno ledwo źdźbło záważył.

O zacna z niego náuká / y gleboka pysznemu Krolowi Filozofia! Rozumiey co chcesz o sobie człowiecze / nádymay swoie gorna fántázyą / myśli / czyń iákie rozumiesz w głowie hymery / impresy stáwiay / nie kontent z iednego świátá / szukay ich z Alexándrem wiecey / wszytko to vstánie / gdy śmierć iedne przed się weźmiesz / gdy się iey rospámiętywánia potrząśniesz popiołem / necessariò illic rigidæ ceruicis tumorem premimus, vbi cinerem nos, puluerem que pensamus. Zywe stebro

brò iákiego iest przyrodzenia wszytkim wiádoma / Omnium edax rerum argentum viuum est, mowi Maiolus, naypotężnieysze máterye / nie mogą sie iego wybiegáć obżárstwu / ztądci Sekretarz nátury Plinius, trucizną go rzeczy wszytkich názwał / venenum rerum omnium est, exest, ac perrumpit vasa promanans tabe dirâ, y dla tegoż w sámych tylko naczyniách sklánych / nayspośobniey záchowáne bywa: ále pátrzćie / choć tákiey mocy żywe srebro iest / rzecz licha pokonáć go może; coż? popioł / mowi Galenus, tylko go przysypiesz popiołem / wierzgáć nieumie / gáśnie / niszczeie. Záprawdę popioł wszędzie śilá może; bądź człowiecze iáko żywe srebro / vwiiay sie myślámi twoiemi przez rozmáite swego koncepty mozgu / ledwie potężnego / iáko mowią / muru nie przebiiay głową / sádź sie ábo ná Dignitárstwách / ábo ná zbiorách / ábo na rodowitych párentelách / ábo ná rozumie / ieden popioł pomiesza wszytko / iedná śmierći konsiderácya odeymie snák świátowych rzeczy / áffekty skroći / nałogi płoche ohydźi / á snák do dobrego sporządźi żyćia; ieśli ták / á iákoż człowiekowi być vżyteczna nie ma? Záprawdę vmrzeć sie nie leka / kto żyie dobrze / nie może nie dobrze żyć / kto ná ostátnie pámięta rzeczy / Memorare nouissima tua, & in æternum non peccabis. dieb. Canicul. in Metal. Lib. 33. c. 6. apud Lobb. Quæst. 2. in Dni. 15. post pente. Eccl. 7.

Pámiętał záwsze ná ostáteczne rzeczy świątobliwy Stárzec Messodamus, prośi go ieden ná obiad iutrzeyszy / z Przyiaćioł / odpowieda mu: Cur me in crastinũ vocas, à multis annis crastinum non habui. *Czemu mię ná iutro wzywasz, iam iuż iutrá od wielu lat nie miał,* sed mortis aduentum in singulos dies expectaui; *álem záwsze co dźień wyglądał śmierći;* pomniał y W. Hieronym / gdy ćiáło swoie wyschłe mortifikuiąc ná puszczy / o ostáteczney myślił vstáwicznie trąbie; áleć y Wielmożny Kásztelan Przemyski nie był gregoryánkiem w tey szkole / vważáiąc kondicyą świátá / nátury ludzkiey nietrwáłość / żyćia pospolitego krotkość / zápátruiąc sie ná Oyczyste groby / vpátruiąc swe podeszłe látá / vmierał co dźień / myśląc o śmierći co moment. Znáć to było ztąd / iż gdy mu wiec (iáko to przy po-

przy pośiedzeniách y wesołych okázyách bywa) dlugich lat ápprekowáno/śtámi ich ábo tyśiącámi komputowano/on mawiał pokornie/ia kontráktem y Arendą z moim ide Stworcą; Arendárska wiec od roku do roku kondicya bywa/ naywiecey do lat trzech; ták y ia/od roku do roku Bogá mego/ o zdrowie/ iáko Arendarz wßechmocnośći iego/ y dobroći (on ábowiem/ iáko wßytkim/ ták y mnie słudze swoiemu niegodnemu/locauit vineam suam) vprașam/ á ieśli tez wola iego święta/ y dźiś spráwiedliwego Dekretu iego słucháciem gotow. O záiste godná rzecz pochwały! coż ztąd tylko śmierći pámieć/kolligowáć możem: pokázywała sie y z częstych iego rozmow/ y nabożeństwá; Nie wspominam przygotowánia sie ná nie przez dni wßytkie życia/ á miánowićie przy ostátnim czáśie/ bo o tym dostáteczna wczorá relácya byłá/ to mowie/ iże śmierć/ (ktora w osobie łowczego pokazáłá sie kiedyś byłá Henrykowi wielkiemu Krolowi Fráncuskiemu/ w pustyniách Fontisbellouaci myślistwem sie báwiącemu) nie vłowiłá Káßteláná náßego niegotowego/ non est illum aggressa vt prædo (tuße z ś. Chryzostomem) sed vt Regius nuntius ad bona euocans æterna. Te sáme Myśliwcze Jordanowskie Trąby/ żywą były mu impreza/ iż sie Myśliwcá ßtucznego Smierći iáko spodźiewał/ ták ná niego/ oczy pilne miał. Jeśli ták/ niechże trzećia mortis memoriæ, pámiątki śmierći nád grobem iego Kolumná stáwa/ á tá z mármuru czarnego/ ná niey przy chwálebnych Jordanowskich Trąbách táka inskrypcya: Tuba mirum spargens sonum, per sepulchra regionum.

Hist. Gal sub an. 1591. Ser. ne despere.

IV. Kolumná, poćiechy Małżonce pozostáłey.

Czwarta y ostátnia Kolumná/ Tobie iuż służyć Wielmożna Káßtelánko bedźie. Stáwiam ią z Mármuru źielonego Lácedemońskiego/ o ktorym mowi Piliniuß/ iż iest pretiosissimi generis, cunctisque hilarius,

kilarius, náykosztownieyszy / y miedzy mármurámi weyźrzeniu namilszy / ktoż nie widzi / że ty Wielmożna ámoiá M Páni / że ty z milym swym y zacnym potomstwem / iáko ośierociáła bez przyiaćielá Sinogárlicá w żalu ćieszkim ieczysz: komu táyno / że w iego ćiele / á twoim oraz sercu / nieużyta Párká ostra okrutnym vczyniwszy ráne toporem / ćieszka karmi ćie boleśćia? zgásłoć wdźieczne Słońce / schylasz sie cny Słoneczniku do źiemie / mdleia bez iego promieni / y te wonne pozostáłych dźiatek fiolki: nie dźiw! ktoż milego stráciwszy / omdlewáć / przyiaćiela / nie ma? y może zostáwáć bez żalu?

Czytam o Krolowey Hiszpáńskiey Ioánnie / że gdy iey mily vmárł małżonek Philip / okrom hoynych łez / nowey y niezwyczáyney świátu pokazáłá konterfekt żáłoby: we dnie Słońcu y nikomu widźieć śie nie dáłá / á gdy przyszłá noc / w czarna vbrána żáłobe ze wszytkim Francymerem swoim / rozpaliwszy pochodni dostátek / po polách y łakách chodźiłá / żáłośnie odpráwuiac threny / y mowiac / nie iest rzecz Małżonce dobrey y kocháiacey Meżá / vtráciwszy Małżonká / iásne słońce swoie / nie iest rzecz / drugiemu widźieć dáwáć śie Słońcu. Mniey śie tey dźiwuie inwenciey / y wynálazkowi żáłoby / czegoż dowćipna nie wymyśli miłość? á widze też to / y zápewne wiem / że zwyczáyny záwsze bywał po vmárłych żal: płacze Moyżeszá Hetmáná / płácze Aaroná Kápłáná Izráelski lud / przez trzydźieśći dni: Iudithe nie sucho Bethulczykowie chowáia / Iákub Pátryárchá obaczywszy Sukienke namilszego Iozefá Syná / (ktorego zámordowánym od dźikiego źwierzá vdawáli bráćia) száty swe rozdźiera / vbiera śie w cylicium / y hoyne łzy leie: ále co wiekszá / y sam nász Zbáwićiel / ktory iáko nátury iest / ták y wszytkich był áffektow Pánem / y onym iáko Pan nie podlegał seruiliter nigdy / ále rationabiliter, y podług woley swoiey náucza Doktor Anyelski / in nobis frequenter passiones præueniunt iudicium rationis, in Christo autem omnes motus sensitiui appetitus, oriebantur secun-

Histor: Hisp. in Ioanna.

Deut. 34
Iudith. 16.
Gen. 37.
Ioan. 11.
3. p. q. 15 a. 4.

dum dispositionem rationis: propria voluntate subijciebat se passionibus, tam corporalibus, quàm animalibus, y nász sam mowiezbáwićiel lámentuie rzewno nád trumną Łázárzá; pátrzy ná to Bázyli ś. y mowi / Fas est vtique dolore tangi, nam & Christus hoc exemplo confirmauit, fleuit enim super Lazarum, *godźi się, prawi, żalu záżyć po śmierći cudzey, bo to y Chrystus Pan swoim potwierdźił przykłádem, kiedy nád Łázárzem płákał.* Nuż y Pismo świete præcisè to nákázuie / Super mortuum plora, defecit enim lux eius, *nád vmárłym płácz, bo świátło iego vstáło*: ále przećie iednák nátychmiast y mensure dáie / modicum plora, troszeczke płácz / czemusz? requieuit enim, bo odpoczął: á ktoż płácze / kto tego żáłuie / ktory w pokoiu vśiadł? ktory odpoczął? tego żáłowáć / co w niebespieczeństwie / co w pracy / y vstáwicznym á szwánkowi podległym obroćie zostáie / tákim iest żyiący wszelki / bo in medio laqueorum ambulat, & subtus machinas transit imminentes, mowi Origenes, toć ten pożáłowánia godnieyszy / vmárły nie ták / quia mors est porta ad Deum omnisque aula boni, Clemens Alex. Augustyn ś. záśie mowi / est instrumentum, per quod transitur ad vitam, *bo śmierć,* (o dobrey iednák mowiąc) *iest do Bogá Bramą, y szczęśćiá wszelkiego páłacem, iest naczyniem, ktore nas do niebá zánośi.* Coż tedy potym dobrego człowieká vmárłego płákáć / gdy po śmierći ná odpoczynek y wesele idźie?

Orat. 2. de Laz.

Eccl. 22.

Ibid.

Hom. 2. in Cant.

L. 13. de Ciuit. D. c. 4.

Toć ty nie płácz wiecey / ále iuż pohámuy żalu Wielmożna Mośćiwa Páni / ś. pámieći W. J. M. P. Zygmunt Tarło twoy miły Małżonek ták żył / iż y po śmierći żyiąc / v Bogá żywot nieśmiertelny wzgledem dusze / y tu v świátá wzgledem sławy nieumieráiącey / mowi one z Enniuszem słowá:

Nemo me lachrymis decoret, ne funera fletu
Faxit.

Niech

Niech mię nikt nie płácze, y mego pogrzebu
Łzámi nie polewa, bo ia żyię niebu.

A owszem żeś ták godnego byłá Małżonká Mężá / nie smęć sie żeś go vtráciłá / ále weseł / żeś tákiego miáłá / Bogu W. sprzećiwić sie? trudno! náturze nie pozwolić? niepodobna! Coż czynić? co z rąk idźie Naywyższego / to z Jobem mile przyimowáć: Sicut Domino placuit, sit Nomen eius benedictum co też pospolitego kondyciey ludzkiey / przestáwáć ná tym. Odpocznijże Wielmożna Kásztelánko ná woley y dekrećie Boskim; á mow z oną szláchetną y świątobliwą Rzymiánką Melánią / po mężu oraz y Synách ośierociáłą / Expeditius tibi Domine seruiam, *Wolnieyći służyć będę Pánie.* Iob. 1.

Do tego / ná co masz dłużey Wielmożna M. Páni okłádáć sie żalem? żywe w domu máiąc Niebosczykowskie w Potomstwie Obrázy. Rzymiánie / pisze Herodotus, przy Pogrzebách swych zmárłych / woskowe iák naypodobnieysze stáwiáli sobie obrázy / nie tylko ná pámiątkę / ále y poćiechę. Zyczliwy Dworzánin / Xiążęćiá Florentckiego Piotrá Fráncisztá de Riui, po zeszćiu iego / gdy opływa w żalu / nie zkąd swoie bierze konsolácyą / tylko z Syná Xiążęcego / máluiąc zá Symbolum iedno śćięte drzewko / z pniaká iednák wyrastáiącą gáłąskę / z tą inskrypcyą: Vno auulso non deficit alter; *iest ná mieyscu pierwszey látorośli insza.* A ty Wielmożna M. Páni / táki przed swe bierz konterfet oczy; zráźiłá y podćiełá ostrym śmierć TOPOREM wdźięczne drzewo Małżonká twoiego / nie iednáć ále kilká látorostek kwitnie; nie ieden ále kilká obstawa w oczách Obrázow / nie z wosku / iáko Rzymiánom / ále z własney twoiey Krwie y Niebosczykowskiey / z ktorych czásu swego dalibog / nie tylko Oycowskiego czytáć cnoty Domu / ále y Máćierzyńskiego (ták wysoce w Koronie Polskiey wynieśionego / że też ná Krolestwo sposobne do Korony Kándidáty rodźił) będźie Rzeczpospolita: toć tedy wielka iest w oczách poćiechá / L. 4.

 y żywy

y żywy lubo zmárłego Małżonká Obraz / w Domu W. M. Páni Przemyſká / y owſzem / iákby nie zmárłego / mowi Duch ś. Mortuus eſt, & quaſi non mortuus, ſimilem enim reliquit poſt ſe. *Vmárł, ále iák nie vmárł, bo zoſtáwił po ſobie podobnego ſobie.* A toć ieſt / co Jákub Pátryárchá / błogoſłáwiąc przy śmierći Potomkom ſwoim / Rubenowi mowił : Tu fortitudo mea, & principium doloris mei ; Cháldeyczyk czyta: Tu robur meum, & principium fortitudinis meæ. *Tyś Synu moy śiłą moią, y początkiem męſtwá mego* ; Jákoż twoią ieſt miły Oycze śiłą? á ty iuż idźieſz ná mary? iáko początkiem męſtwá / á ćiebie śmierć w káydány bierze? Odpowieda zan Gennadius, Te nato mihi viſum eſt, vires contra iniurias mortalis vitæ comparaſſe ; prawdá / że idę ná máry ; prawdá / że mnie śmierć zwyćięża / ále nie do końcá / bo przećiwko śmiertelney krzywdźie y ſurowośći mam záſtępcę Syná / w ktorym żyć dłużey / y śmierći opieráć ſię będę. Jeśli ták Jákob / w nádźiei Potomká / vmieráiąc / śmierći w kroku ſtawáł ; y weſoło z tego świátá ſchodźił / iákby nie vmierał. Nie pláczże iuż przeto y ty Wielmożna moiá M. Páni / áni ſię zbytnią okłáday żáłośćią / ále ſię weſel / iż pro patre, nati ſunt tibi filij, zá iednego Oycá / á Twego Małżonká / máſz wielkiey nádźiei Synow trzech / y iedyną Corkę.

in Caté Græca.

Oto ia kończąc prácą moię / ná otárćie z oczu twoich łez / ſtáwiam czwartą zielonego mármuru Lácedemońſkiego Kolumnę / názwawſzy ią Tutam ſolatij anchoram, á ná niey Tarłowską, z Domu powźiętą Bawarskich Xiążąt wieſzam Zabawę, ábo Szachownicę.

Tá / że troiákich pole kolorow nośi / Białego / Czerwonego / y obłoczyſtego / ponieważ varietas delectat, niech ćię ſámá zábáwiá y ćieſzy. W białym polu imáginuy ſobie Domow oſobliwu / Tarłowskiego y Kostkowskiego / ku Bogu (gdyż obádwá świetych Zakonnikow / y świątobliwe niebu Zakonnice rodzą) y ku ludźiom candor ; W czerwonym

nym / ognistą ku tymże miłość; W obłoczystym záś / swoie konterfetuy ná wolą Boską oddánie. A iż przy Zabáwie ábo Száchownicy / Orle w Helmie świecą się piorá; te / życzę / niech zemdlone twoie / ná wźięcie wszelkiey pociechy / do Máiestatu Boskiego / iáko skrzydłá iákie zánoszą serce; przy ktorych słowá sobie Dawidowe nápisz: Volabo, & requiescam; *Polecę, y odpocznę w Bogu Zbáwićielu moim.* Psal. 54.

Wzlátuyże gorna Orlico / ábyś odpoczełá / vprzeymie wszyscy życzemy: ále y twoy kochány Małżonek / niech iuż z Bogiem swoim odpoczywa wiecznie.

Anima eius sit alligata in fasciculo viuentium. Hebr in monum.

A M E N.

Przysłużon[?] ...

Censura Decani, Sacræ Theologicæ Facultatis.

EX mandato Magnifici Domini, Vniuersitatis studij Crac. Rectoris, Concionem in Funere Illustris D. Sigismundi Alexandri TARŁO, Castellani Premisliensis, ab Adm̃. R̃ndo Patre Gasparo Łacki, Collegiatarum, Cracouiensis ad Omnes Sanctos, & Tarnouiensis, Ecclesiarum, Canonico: Cathedrali autem Crac. Ordinario Concionatore, habitam, legi, nihilq́ue fidei Catholicæ, ac bonis moribus, in ea dissonum deprehendi; ideoq́ue eandem posse, typis mandari, censeo. Datum in residentia mea Præpositali ad S. Nicolaum, die 29. Iulij. Anno Domini, 1654.

M. Matthæus Kráśnicki, S. Th. Doctor, eiusdemq́; S. Facultatis Decanus, ad ædem S. Nicolai Præpositus, mp.

